

พ่อแม่ในแบบที่ลูกต้องการ

GOOD PARENTS

นายแพทย์ทวีศักดิ์ ลีรัตนเรขา ... จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น

ลักษณะของพ่อแม่ที่ลูกต้องการเป็นอย่างไร เป็นหัวข้อที่สำคัญในการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสม ตอบสนองความต้องการของเด็ก สามารถบ่มเพาะความมั่นคงทางอารมณ์ และการปรับตัวทางสังคมให้กับเด็กไปพร้อมกัน

ข้อมูลงานวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของพ่อแม่ที่ลูกต้องการ ทั้งงานวิจัยในและต่างประเทศต่างเน้นย้ำความสำคัญของความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างพ่อแม่และลูก ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการทั้งทางสังคมและอารมณ์ของเด็ก

พ่อแม่ที่ลูกต้องการมักเป็นพ่อแม่ที่มีความใส่ใจ รับฟังและเข้าใจความรู้สึกของลูก สร้างความปลอดภัยทางอารมณ์ และมีการสื่อสารที่เปิดกว้างและจริงใจ

ทฤษฎีความผูกพัน (Attachment Theory) ชี้ให้เห็นว่า การมีความผูกพันที่มั่นคงกับพ่อแม่ช่วยให้เด็กมีความสมดุลระหว่างการสำรวจสิ่งแวดล้อมและการขอความช่วยเหลือเมื่อรู้สึกไม่สบายใจ

นอกจากนี้งานวิจัยพบว่าพ่อแม่ที่มีความสามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้ดี จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์ที่ดี

พ่อแม่ที่อบอุ่น สร้างวินัยอย่างเหมาะสม ไม่เข้มงวดหรือหย่อนยานเกินไป และส่งเสริมการเรียนรู้และความเป็นตัวของตัวเองของเด็ก เป็นพ่อแม่ที่ลูกต้องการมากที่สุด

รูปแบบการเลี้ยงดูแบบมีอำนาจร่วม (authoritative parenting) ซึ่งผสมผสานความอบอุ่น และการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน มีการสื่อสารเชิงบวก และส่งเสริมความเป็นอิสระของเด็ก เป็นรูปแบบที่ถูกชื่นชมจากทั้งนักวิชาการและเด็กเอง เพราะส่งผลดีทั้งด้านพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พ่อแม่ที่ดีจากมุมมองและความต้องการของเด็ก คือผู้ที่สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ให้การสนับสนุน และเปี่ยมด้วยความรัก ซึ่งเด็ก ๆ รู้สึกมั่นคงทางอารมณ์และมีคุณค่า เด็กต้องการพ่อแม่ที่ยอมรับและเข้าใจความรู้สึกของพวกเขาโดยไม่ตัดสิน รับฟังอย่างตั้งใจ และให้คำแนะนำด้วยความเมตตาแทนการวิพากษ์วิจารณ์

พ่อแม่ที่ดีจะกำหนดขอบเขตและข้อจำกัดที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กปลอดภัย ในขณะเดียวกันก็ส่งเสริมความเป็นอิสระ เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจความสนใจของตนเองและเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเอง

คุณลักษณะสำคัญของพ่อแม่ที่ดี

พ่อแม่ที่ดีในมุมมองของเด็ก ๆ จากผลการสำรวจและผลงานวิจัย สรุปเป็นคุณลักษณะสำคัญของพ่อแม่ที่ดี โดยใช้คำหลัก ดังนี้

P-A-R-E-N-T

P = Positive relationship/ Predictable

A = Approachable/ Active Listening/ Acceptance

R = Role Modeling

E = Empowerment

N = No criticism

T = Time together

Positive relationship (ความสัมพันธ์ดี)

ความสัมพันธ์เชิงบวก หรือความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อแม่และลูก เป็นแกนหลักซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการทั้งทางสังคม และอารมณ์ของเด็ก

Predictable (คาดเดาได้)

การกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนและคาดเดาได้ ทำให้เด็กรู้สึกว่าจะได้รับความรักและได้รับการปกป้อง แม้ว่าบางครั้ง ขอบเขตจะทำให้เกิดความหงุดหงิด ไม่พอใจก็ตาม

Approachable (เข้าถึงได้)

เด็กสามารถเข้าหาพ่อแม่เพื่อขอความช่วยเหลือได้เสมอ เมื่อเผชิญกับปัญหาเด็กมักมองหาพ่อแม่ก่อน โดยรู้ว่าพวกเขา จะรับฟังอย่างใส่ใจ และร่วมแก้ไขปัญหานั้นได้

Active Listening (รับฟังอย่างตั้งใจ)

การมีส่วนร่วมกับความคิดและความรู้สึกของเด็ก อย่างแท้จริง จะช่วยเสริมสร้างความผูกพันที่แน่นแฟ้นและความรู้สึก ว่าสำคัญ

Acceptance (ยอมรับ)

เด็กมักต้องการแสดงอารมณ์ที่หลากหลายอย่างอิสระ กับพ่อแม่ที่ตอบสนองด้วยความเข้าใจ โดยไม่แสดงปฏิกิริยาเกิน เหตุหรือปิดกั้นพวกเขา ช่วยให้เด็กมีความปลอดภัยทางอารมณ์

Role Modeling (เป็นแบบอย่าง)

พ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดีด้วยคุณสมบัติต่าง ๆ เช่น ความเมตตา ความอดทน ความมีน้ำใจ ความซื่อสัตย์ และการให้ เกียรติผู้อื่น ซึ่งเด็กมักเรียนรู้ได้จากการสังเกต

Empowerment (ช่วยเสริมพลัง)

พ่อแม่ช่วยเสริมพลัง ให้กำลังใจ และสนับสนุนความสนใจ ความสามารถ และพรสวรรค์ของลูก ตระหนักถึงความพยายามและความสำเร็จ

No criticism (ไม่วิพากษ์วิจารณ์)

พ่อแม่ให้ข้อเสนอแนะที่ไม่วิพากษ์วิจารณ์ จัดการกับพฤติกรรมโดยไม่ตีตราเด็กในแง่ลบ

Time together (มีเวลาร่วมกัน)

พ่อแม่ที่ใช้เวลาอยู่ร่วมกันกับลูก มีกิจกรรมร่วมกัน แม้จะมีเวลาไม่มากแต่ก็ถือว่าเป็นเวลาที่มีคุณภาพ

บทสรุป

พ่อแม่ในแบบที่ลูกต้องการ คือพ่อแม่ที่เข้าถึงได้ง่าย เปิดใจ รับฟัง เข้าใจ ยอมรับ ใส่ใจ และตอบสนองต่อความต้องการทางอารมณ์ของลูก สร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย สนับสนุนการเรียนรู้และความเป็นอิสระ โดยที่ยังคงมีกรอบวินัยที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของลูกอย่างสมดุลและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

Baumrind, D. (1966). Effects of authoritative parental control on child behavior. **Child Development**, 37(4): 887–907.

Frosch, C. A., Schoppe–Sullivan, S. J. & O'Banion, D. D. (2019). Parenting and child development: A relational health perspective. **Am J Lifestyle Med**, 15(1): 45–59.

Janius, N., Jemat, S. K. B. & Amdan, M. A. B. (2024). Parenting style on academic performance among secondary students at Kota Belud, Sabah. **IJSRA**, 12(2): 907–29

Kong, C. & Yasmin, F. (2022). Impact of parenting style on early childhood learning: Mediating role of parental self-efficacy. **Front Psychol**, 13: 928629.

Wang, Y. (2023). Exploring the impact of parenting styles on academic motivation and achievement in adolescents: A cross-cultural literature review in middle school students. **Lecture notes in Education Psychology and Public Media**. 23(1): 215–20.

บทความทั้งหมดยินดีให้นำไป เผยแพร่เพื่อความรู้ได้ โดยกรุณาอ้างอิงแหล่งที่มา

ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา. (2568). พ่อแม่ในแบบที่ลูกต้องการ. จาก <https://www.happyhomeclinic.com/a30-parents.html>

(บทความต้นฉบับ: กันยายน 2568)